

EDINOST

Glasiło slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V ediciji je moja.«

»EDINOST« z. z. haja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsako leto priložna 3 gl. 50 kr., za štiri leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in vtrankah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 4 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Terreste, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terreste« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserats (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Nepotizem.

II.

Justitia versatur in hominum societate tuenda tribuendoque suum cuique, et rerum contractarum fide — pravica, pravi Ciceron, obstaja v spoštovanju in branitbi človeške družbe v tem, da se da vsakemu, kar mu gre, in slednjič v tem, da se spoštujejo pogodbe. Prašam sedaj, je-li nepotizem temu reku nasproten? Ako bi bil nepotizem pravičen, ne smeli bi mu nasprotovati, ker je pa krivičen in človeštvu pogubonosen, nasprotujemo mu.

Rekli smo, da na mestnem magistratu vlada strastven nepotizem ter da ta škoduje zlasti slovenskim okoličanom. Službe na magistratu in v uradih, od njega odvisnih, v rokah so Lahonov in celo takih, kojih predniki niso nikdar Trsta videli, v tem ko se pušča slovanskemu okoličanu, katerega predniki so tu od starodavnih časov stanovali, le popravljjanje mestnega tlaka ali kako drugo šalobarjenje.

Pravica bi tirjala braniti okoličane, smatrati jih za take, kakor vse druge, brigati se, da se tudi njim boljše mesta naklonijo itd. Ali vsega tega pri tržaškem magistratu ni. Tu vlada črni nepotizem, ki slovenskemu okoličanu skoraj niti dihati ne daje. — Poreče mi pa kdo, da nemajo okoličani sposobnih mož za zasedanje mestnih magistratnih služb ter da je tudi iz tega razloga nemožno, da bi se jim dajale službe.

O manjkanju narodne inteligence smo večkrat tožili; okoličanov prav malo študira, radi česa ni upati boljše prihodnosti: vse sili le v rokodelstvo, v zgodnje delo, da si le prisluži ne-

koliko krajcarjev. Pohajanje srednjih šol zdi se nekaterim okoličanom nekako nečastno; žal jim je, da sin, ki take šole obiskuje, ne prinaša vsak teden v hišo zaslužnih krajcarjev ter ne pomaga za živež. Uboštvo je uprav v okolici doma in le težko se oče znebi denarja, ki ga s požrtvovanjem in pridnostjo skupi, da vzdržuje sina v šoli.

Kdor bi hotel globoko preštudirati uzroke, zakaj se okoličanov tako malo šola in zakaj imamo v Trstu tako malo dobrih narodnih moči, moral bi ozir jemati osobito na to čudno lastnost okoličanov. Kajti okoličan, kakor vsak kmet, — če se smejo okoličani sploh kmeti nazivati — dá le z veliko težkočo denar od sebe, osobito pa, če gre za šolanje lastnih otrok.

V tem obziru smo tu v Trstu in pri njem nekakor zvajeni; v nižjih šolah se učencem preskrbujejo vsa potrebna učila brezplačno; za šolske knjige, papir in vse druge potrebščine ni treba roditeljem skrbeti: vse to umisli učencem mestni magistrat, ki je ob enem tudi višja šolska oblast. Roditelji nemajo družega na vesti, nego da pošiljajo redno ali neredno otroke v šolo. Dokler je otrok še mladoleten, dotle je s šolo še kaj; ali ko doseže svoje deseto ali dvanajsto leto, oče in mati njegovi menijo, da mu ni treba več šol ter da jim uže lahko pomaga. — Hajd, nosi malto ali delaj na »šaliž« ali hodi v kako »fabriko«, ali v kak drug »meštjer«, da si kaj prislužiš! — tako mu rečeta, kar ni treba otroku dvakrat ponavljati, ker njegova otročja narav sovraži šolo sama ob sebi.

Na ta način pogubi se v malo donajajoče delo obilo okoličanskih ta-

lentiranih mladeničev, mej tem, ko sinovi meščanskih očetov šole pohajajo ter potem vse službe zasedajo. Mej tržaško mestno izšolano mladino je navladal, kakor smo uže v zadnjih člankih pisali, pogubljivi proletarijat, kateremu namerja novi naučni minister vsaj nekoliko v okom priti. Tudi iz tega razloga, ker vidijo toliko izšolane mladine pohajkovati, ne goje okoličani do srednjih šol nič kaj zaupanja ter vanje vedno manj svoje otroke pošiljajo.

Mladina, ki ima potem v življenju zasedati meščanske civilne službe, skoraj vsa je iz mesta. Stari uradniki in kolovodje na magistratu so skoraj zgolj premeteni Lahoni, ki nočejo o drugih jezikih nič vedeti, razen o svojej blaženej laščini; meščanska mladina zna laški dobro, ima popolnoma laške ljudske in srednje šole — slovenskega jezika pa nočejo spoznati za uradni magistratni jezik, čeprav smejo Slovenci, tukaj prebivajoči, to tirjati in so uže tirjali ter morajo ne prenehoma tirjati; na magistratu, kakor smo večkrat povdarjali, vgnezen je pravi surovi nepotizem, ki ne pozna zmožnosti in znanja jezikov, ampak — le sorodstvo; — okoličan, bodi si tudi izšolan, čeprav je dovršil laške šole; umeje in občuje izvrstno v laščini in pri tem še v slovenščini in nemščini, — nema radi tega nikake prednosti do službe na magistratu, ali pri uradih od njega odvisnih. Ako hoče kako tako službo dobiti, mora pred vsem imeti dosti botrov ali »šantolov« pri mestnih rudečih očetih; biti mora spoznan za rudečega; zatajiti mora lastni materin jezik, ki ima toliko pravice biti uradni jezik, kakor laški; zatajiti mora tudi svoj

rod ter na nekak način priseči, da ga bode pomagal zatirati; slednjič se tirja od njega tudi poseben lahonski duh, protiven državi; in še-le tedaj morebiti podeli se mu služba!

Recite mi odkritosrčno: Niso li taki vsi uradniki, ki služijo pri mestnem magistratu? Od onega, ki zaseda prvo mesto, do zadnjega raznaševalca uradnih listin — vsi so si podobni kakor groš grošu! Pa vsaj ni treba, da vam dalje o njih pišem, ker jih lahko poznate iz občevanja vsi, ki ste ga z njimi imeli. Prodani ubožci so brez srama in čutov; nevredni renegati, zatelebani v svojo službico in denar, kojega jim zadnja nese; vse jim pride prav; na vsakoršno reč so pripravljani, da jim le kaj nese, da si le dobe za potrebni kruh, za liter vina ali frakelj žganja.

Renegat ni spoštovanja vreden, ampak čast bodi uzornemu narodnjaku, da se ga ogiba in ga pušča v miru z nevoljo v srcu. Tudi človek v magistratnej službi je, rekli bi (s prav redkimi izjemami) tem enak, radi česa si okoličanu v sedanjem času skoraj ni želeti priti v katero tih služeb, vsaj dokler take razmere trajajo. Tempora mutantur in tudi naš magistrat bode moral prej ali slej spremeniti lice, kajti krivica traje le do neke meje, ko to prestopi, mora krivica propasti in na njeno mesto priti dobrodejna pravica — justitia regnorum fundamentum.

Kedo ni še prepričan iz tega, kar smo mu povedali, da na magistratu vlada grd nepotizem, škodljiv našim okoličanom; koji nepotizem, bi pa polagoma zadnji lahko sami pokopali, ako bi ne živeli več v takej temoti, kakor dosedaj, ako bi si po-

PODLISTEK.

Presenečena.

Spisal J. Trošt.
(Konec.)

Udovica sedi sama v naslanjači. Vidno je vtopljena v globoko premišljevanje, kolikor je to pri ženskih sploh mogoče. Gotovo, da je nekaj čitala. Marsikdo si bode mislil, da je bil kakov Heiratsvertrag. Ne, to ne! Bil je: — Heine! Res, da je bila v sobi sama: a sedela je tako lepo, da bi bil skrivni opazovalec lahko opazoval naravno umetnost, nedosegljivo lepo vzrasle njene nožice do kolen in — čestita čitateljica naj se ne huduje — nočemo biti tako indiskretni, da bi povedali vse. Zato pa naj zadostuje; le to moram dostaviti, da je imela gospa v istini lepe noge. Kar potrka služkinja in jej otda pismo. Po naslovu ga ni mogla spoznati. Ali ko ga prečita, bilo je njeno veselje brezkončno. Sto in stokrat čitala je drobne vrstice:

Moja predraga Mari!

Kakor vstaja narava ter se vzbuja od zimskega spanja, kakor poganja cvetice iz zemlje ter se radujejo na ljubeznivem solncu, tako se razcveta in razširja i moja ljubezen do Tebe, mila moja Mari. Od prvega trenutka, ko sem Te spoznal, ljubim Te in ljubil Te bom, dokler mi bo srce v prsih bilo. Družega ne želim, nego da si mi zvesta. In kaj bi mi tudi ne bila, saj veš, kako Te ljubim na veke

Tvoj

Milivoj.

Udovica, gospa Mari, bila je tako vesela, da nikedar bolj. Mačko, koja se je bila pritiskala k njenemu krilu, zapodi z glasnim vssššš iz sobe, da ne bi je motila v sladkih sanjah, lepih upih, nebeskih nadah. In kaj še! — Kako odgovori, odgovori. Milovoj je duhovit človek. No, saj tudi ona zna nekaj. Barem učila se je svoje dni. Le včasih pride taka minuta, da ne more napisati stavka, da bi imel osčbek in povedek. Če ima prvi, družega ne; tako kakor ona narodna uganka: Če pride, ga ni, če ne pride, pa je.

Ali kedar je polno srce, tedaj se napiše mnogo in lepo. Ali čakaj! Da hom lepše pisala in duhovitejša, misli si, hočem pisati nemški. Ko sem bila jaz mlada, ali kaj pravim »ko«, vsaj sem še sedaj, psali smo take reči le nemški. Nemški jezik je pak tudi za take reči bolj mlil, nežen, olikan, oglajen itd. kakor nova slovenščina. Ta nema še najpotrebnejših izrazov svojih, recimo: stol, nemški pravimo stuhl, dakle vsakako nemška beseda. Seveda nekaj slovenščine treba znati, da se potem prav lahko in hudo učeno nemški cituje (izvirne citate), kar se prav lepo prilaga.

Jezik se vidi učen, premda ga imenujejo fini Francozi patois, jargon. Ali moda je moda.

Sede k mizi, potem ko so jej nehale rojiti po glavi one strašno patrijotične misli, ter začne nekaj črkati na papir. In glejte! Človek nema nikedar miru. Ni še napisala dveh vrstic in uže mora pustiti delo. Neke-to gre.

Da je morala priti prav zdaj Marija. A ko je videla, da je mati nekako zmedena, umakne se. Kmalu je bil list gotov. Nadožlen bel listek popisan z boječimi čr-

kami, ki so se pa dale tako zbirati, da so prihajale človeku na ustne trde a ljubezni polne in ljubezni potrebne nemške besede. I to je moda . . .

Listek je odpotoval.

Milivoj si je brž razložil vso stvar. Pismo razloži Mariji vso stvar. O priliki odal jej je list.

Udovica čaka odgovora, čaka in čaka in ga dočaka. Služkinja donese list, a ko vidi, da je udovica, tečaj se umakne. Ta skoči liki lahki srni za njo ter jej odvzame pismo-odgovor. Opre in čita, spozna in gleda, misli in premišluje, jeli vse istina, ali ne:

Predraga moja!

Naj Te, mila moja Marija, stvar ne užili. Nekaj važnega zvedel sem te dni; važno za-me in za Te, srce moj! Torej Te prosim, da dojdeš nocoj ob 7. uri v dolgi drevored. Hočem Ti, cvet ljubavi moje, razodeti vso stvar.

Na veke Tvoj

Milivoj

To, to je bilo za našo udovico, za našo lepo udovico, gospo Mari, lepa reč. Ona je ljubimka mlademu in lepemu gosodu Milivoju. Nocoj se sestane z njim. Oh to je pa uže prevedč. Ali kaj se hoče, lepa je in simpatična tudi.

Tako dojde človeku včasih prehitro velika sreča, da si je še uatejal ni. Zato si mora razlagati nje pohod s tem, o čemer največ potov misli. In sedaj naj eče kedo, da neznano misliti, naj trdi kedo, da je samo en narod na sveti, ki se je okrstil z imenom: die nation der uenker.

In mi znamo misliti, ali naše misli, naše nadeje in njih vresničenje gredo vsaka svojo pot. Punctum!

Udovica je mislila, a se je i lišpala in lepšala vse popoldne, da bi stopila tem lepše pred ljubimca svojega.

Hčerka jo je večkrat vprašala, kam misli nocoj, ko ni nikder plesa in tudi maskerade ne. O takih prilikah rabe se navadno notranjski »bezgovi« izgovori. Dobri so. In tudi je hčerko s tem upokojila. Stržen bezgovega izgovora je bil, da čaka mati neke važne osebe v pohode; in ker hočejo ženske vse izvedeti temeljito, premda same niso take, prašala je Mari: kaka važna oseba nas pohodi.

Odgovor bil je materinsko posvarilo, da mlade dame ne smejo biti tako radovedne. Ni lepo.

Kedar ima človek dosta opravila, tedaj je ves zmešan. Rado se mu pripeti kaj posebnega.

Približa se večer. V istini pravi pravcati pojetiški večer za našo znanko. Letala je, prav za prav hitro hodila, sedaj k ogleдалu, k umivalniku, v niznico, pa zopet iz nje. Prigodi se, da odpre služkinja vrata, ko je baš gospa udovica prišla od druge strani za odpiralo. Dogodilo se je nekaj, kar bi se bilo vsakemu v takovem slučaju. Oni del obraza, ki je bil vratom najbliži, dobil je nekaj pod nos, prav za prav pa le na nos — hruško. Ni bilo sile. Krv se je malo pocedila, pa saj govore, da je to za vročekrvnike dokaj zdravo.

»Oh, ta trs trasti«, vzdihuje. Pojdi Mari in jo plati, pak naj ide z bogom. Če ostane še kaj dolgo tukaj, še ubije me s nerodnostjo svojo.

Ko se približa sedma ura, ukrade se

magali do lastne inteligence, ki bi je vodila po pravem poti in osobito ako bi se nekoliko bolj zavedali lastnega rodu in jezika, ter ugledali krivico, ki se jim v veliko škodo godi.

Glavni vzrok, da okoličani ostajajo skoraj vedno na istej stopinji omike, ter za mestom mnogo, mnogo zaostajajo, to je uprav pomanjkljivost zavednosti. Dokler ne bodo bolj zavedni, dokler se jim popolnoma ne odpro oči, dokler dobro ne spregledajo, kdo dela v njih korist in kdo se za raveni smeje njihovej pripravnosti — ne bode za nje in tudi ne sploh za Slovenstvo v Trstu boljše prihodnosti. Zaupanja treba, zavednosti, zanimanja za narodno sveto stvar in prave odločnosti — in še le tedaj prisijejo boljši časi; stoprav tedaj pogine grdi nepotizem, ki je tako razširjen po mestnih uradih ter nam donaša neizmerne škodo.

Levin.

Situacija v Rusiji.

Razen bolgarskega konečno se ne rešenega prашanja v Rusiji se politično občinstvo največ zanima s proglašanjem Batuma za zaprti luko in vedenjem Angleške, ker s tem so v ozke zvezi rezultati novih volitev v njih parlament. Ker se tudi naši bralci zanimajo za javno mnenje v Rusiji, nadejamo se, da jim ustrezemo, če površno ponatisnemo članek o situaciji v Rusiji, katerega beremo v izvirnem dopisu iz Rusije v nekem hrvatskem časniku. Neškoduje — bere se v dopisu — če izveste iz prvih izvirov, da je vsa ruska štampa navdušena najnovejšim korakom in historično važnim činom svojega cesarja, naglašujem cesarja, ker on je — kakor gospodar prve vesiles in Jutrovem, za aktivno in Rusiji odrešilo in dostojno politiko — dal prvi to inicijativo. Od Giersa se ne smemo upati podobnim korakom. Mnenje v Rusiji je, da je to odgovor Angležkej za nje spletarijo v Bolgarske in Grške, kakor tudi v Srbiji — po tihu in za Hamiltonom. Angleški časniki so tako jezni na Rusijo, da ne vedo, kaj pišejo, ker Angleži so imeli še edino upanje v Batum, da jim bo čez to »svobodno« luko možno insurgirati Kavkaz v slučaj vojne mej obema rivalima v Aziji. Vsled torpedov in drugih priprav so se Angleži odpovedali upanju in mogočnosti Rusiji nahuditi pri Sebastopolu, Odesi in Baltičnem morju itd. — na tak način, kakor v času krimske vojne.

Zahvalitno železnico dela general-Heutenant Anenkov prav po ameriškansko — tako hitro, da se kaj takega do zdaj še ni zgodilo pri nobeni drugi graditvi ruskih železnic. Dne 2. (14. julija) je bila odprta skoz puščavo in pesek ta nova železnica do Merva, a za kratka se odpre do Bohare in Reke Amu-darje. Mervci in Turkmenci so prišli v velikem številu na ta dan v Merv, da vidijo to »hudičevno delo« in so počestili in nadarili vsakovrstnimi darili ruske delavce in vojske — pionirje

udovica skrivaje iz hiše. Ubere uprav v dolgi drevored. Tam hodi dolgo sem in tja. Tema je uže bila. Svetilke so mračno razsvetljevale večernim šetalcem pot.

Z veliko nestrpljivostjo merila je udovica dolgi drevored, vedno se oziraje, kedaj dojde on.

In glej, tam doli v onem konci drevoreda tava sam človek. Ona ga ugleda. Utegnol bi biti on. Hiti pogledat: a on se nekako z strahom umakne, kakor bi se je bal. Mine zopet nekaj časa, prav dolzega časa v tako neprijetnej situaciji, kakor sta bila naša šetalca. Bilo je prav nekaj sličnega kakor: naprej ne ve, nazaj ne sme!

Slednjič se udovica ohrabri, misle, da je to le njega šaljiva zvižaja, stopi k njemu rekoč:

»Gospod Milivoj!»

»O. gospa, Vi tukaj in ob tej uri?»

»Kakor ste mi rekli, gospod!« Že se je hotela prijeti za njegovo roko ter stotrti bog ve še kaj, ko ne bi on gledal tako čudno.

Nekaj zakašlja prav nežno v drugem konci drevoreda, Milivoj se ozre in vidi, da je mamljiva prikazen zavila svoje stopinje na stransko stezico.

Dogodba je bila kmalu končana. Milivoj se je poslovil od udovice ter šel na drugi konec šetališča, kder se jo moral opravičevati in z vročim poljubom potrditi, da je bila ona ženska le njena mati, ki je pa, upoznavši, da sama sebe ni umela, do duše presenečena odšla.

Milivoj in Mari sta se še premnogokrat spominjala dogodka v drevoredu.

evropske kulture v Aziji. Ta čin, kakor tudi z novimi korvetami pojačena ruska črnomorska vojna mornarica, pa še bolj uvrščeni in uže zaprti Batum, obli je krvavim potom Angleško in iznenadil nje prijatelje in neprošene učenjake in zagovornike à la Vambéry!

Batum se je uže več let uvrščeval in ni verjeti, da za to niso vedeli angleški špijoni. Na angleško pretitev, da zaposedo Dardanele, odgovorili so ruski časniki, da na tak korak Angležev Rusija precej odpošlje svojo vojsko v Herat in Indijo. Naj se dementira, kakor hoče in od koder god, gotovo je, da je ruska vojska spremna prekorati Dunavo in okupirati Bolgarsko, če knez Battenberg ne zapusti svoje dosedanje politike. Ne potuje zastoj avstrijski princ (brat cesarjev) v posete v Petrograd. To vse je v zvezi z okupacijo Bolgarske in kakor se misli in trdi z likvidacijo Turške. Sedanji ruski cesar je energičnejši od očeta si, ker je v zadnji vojni skusil, da je zmiraj dobro pripraven biti.

Javna skrivnost je, da so pripravljene ruske čete za marš ne samo čez Dono in Balkan v Carigrad, temuči tudi skoz Malo Azijo od Karsa in Batuma na Erzerum, Trapezint, Sinope in Bruso do Smirne in Ueskudora (Skulave) proti Carigradu. Tega ne more angleško brodogovje preprediti, a še manj angleška kopna vojska. To so odgovori in poročila Rusije Angležkej na nje volitve in politiko v Bolgarske, Afganistanu s Badakšanom in na Kitajskem, kder še ona zmiraj zoper Rusijo agitira in pripravlja v vojaškem oziru Kitajsko.

Veliko veselje je povzročila ovačija, katera je bila v Parizu pri odkritju spomenika rusofilemu generalu Chanzy-u in ker francoski časniki z zadovoljnostjo pozdravljajo korak Rusije v oziru Batuma, pišejo, da je Rusija v večem pravu to storila na svojem zemljišču, nego Angleška, ko je ugradila Turški Cipro in okupirala Egipt.

Simpatija ruskih politikov in naroda ruskega je bila zmiraj do Francoske, a zdaj je še večja, odkar je orleanska hiša stopila v rodbinske zveze s dansko in s tem tudi z rusko cesarsko hišo.

»Moskov. Vjedomosti,« katere so zdaj le ironično o Rusiji pisale — so na strani Francozov in se jih ne morejo zadosti nahvaliti. Boulanger, francoski vojni minister, je v Rusiji »junak dneva« in popularen, kakor da bi bil ruski general.

Angleži vznemirjajo še to, ker so Perzijanci iz sosedne pokrajine Harasana uže bili v Zakavkazu za deputacijo, katera je bila namenjena za Petrograd, da prosi ruskega cesarja, naj jim pokrajino privrne k Rusiji, ali jim je bilo odgovorjeno, da tega cesar noče in da jih ne sprejme, ker on z njihovim šahom v dobrem prijateljstvu živi.

Naj nobenega marljivega bralca ne iznenadi, ko bo nekega lepega dne bral brzojav, da so Mongoli in Kitajski Turkestanci (iz Kašgore in Jarkeda) in Afganici podobno deputacijo odposlali v Petrograd, da bel padšah (ak-padišah-car) prime v podaništvo njihovo pokrajino. To isto se uže več časa pripravja tudi v Kurdistanu na zgornjem Efratu in Tigrisu, s čem bi se Rusiji odprl pot v staro Mezopotamijo in v persijski zaliv.

To vse so za nas Slovane veselje pojavi in fakti, kateri pripravljajo Rusiji položaj svetske velesile v prkos angleškemu zlatu in nje spletariji. Azijati so lukavi — ali razumni in posebno dobro vedo, kde so jim interesi večji in varnejši.

po O.... Mercedes.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Naš cesar pride jutri v Gostinske to-plice obiskat nemškega cesarja, spremljal ga bode minister zunanjih zadev, grof Kalnoky. Verjetno je tedaj, da ima shod političen pomen.

Cesar je 114 kaznencem v avstrijskih kaznilnicah odpustil še ostalo kazen.

Nadvojvoda Ljudevit in njegova so-proga sta bila v Petrovem dvoru presrečno sprejeta. Ruski časniki od tega shoda pričakujejo dobrih nastopkov za Rusijo, posebno z ozirom na Angleško, katera bi rada Avstrijo zaslepila, da se spusti v vojno z Rusijo, potem pa sama se okoristila. Če tudi ni znano, zakaj je nadvojvoda obiskal ruskega carja, vendar je gotovo, da je ogledil pot političkim razpravam. Ker se Giers k malu snide z Bismarkom in Kalnoky-jem, gotovo je, da Avstrija želi prijateljske razmere z Rusijo.

Minister Gautsch je vsled razstave objektov cerkvene umetnosti, ki bode prihodno spomlad na Dunaji, poslal vsem avstrijskim škofom pisma, v katerih jih vabi, naj vplivajo na to, da se pri cerkve-

nih popravah in priskrbovanji cerkvenih objektov pred vsem ozir jemlje na domačo obrt, in dalje prosi, naj delajo na to, da boudeležitev pri rastavi jako živa in mnogobrojna.

Vnanje dežele.

Srbska skupščina je 3. t. m. soglasno sprejela predlog finančnega ministra, naj se izvoli komisija 15 udov, da preišče sedenjo finančno upravo ter naj išče sredstev, kako ki se doseglo enakotjeje v proračunu. 4. t. m. je skupščina s precejšno večino sprejela predlogo glede zajma iz fondove uprave.

5. t. m. je skupščina sprejela zakonsko osnovo, zastran pokritja začasnega državnega dolga 20 milijonov s tem, da se uvede davek na petrolje in netilne klinčke, potem naj se odpravi carina na izvožnjo vina in žganja.

Papež je kupil palačo Mignanelli v Rimu in dal zanjo poldrug milijon frankov ter namerjava tu ustanoviti tiskarnico in bukvarnico, za ustanovo, katerej je namenil podariti polu milijona frankov. V tej tiskarnici se bodo tiskale knjige verske vsebine.

Papežu se o priliki njegovega petdesetletnega duhovenstva podeli mnogo dragocenih daril. Vladika v Parmi nabira darove, da se mu pokloni v zlato vezan album. Tudi se govori, da dobi darove od evropskih kronanih glav, posebno od španske kraljice, svstrijskega i nemškega cesarja.

V Heidelbergu so 3. t. m. jako slovesno praznovali petstoletnico obstanka tamošnje vseučilišča. Veliki vojvoda je v svojem govoru posebno poudaril to, da se tudi papež zanimiva za vseučilišče, kar je pokazal s tem, da je vseučilišču podaril dragocen znanstveni dar.

Turška vlada zopet išče denarja na posodo. Rada bi namreč imela 250.000 lir šterlin, a kako poročstvo ali zastavo da, to se še ne ve, ker je menda zastavila uže prav vse, kar ima. Pogaja se o tej stvari, z otomansko banko. Carigrasko vodstvo je to zadevo izročilo pariškemu odelku, ki neki posojilu ni nasproten, ali pritrđiti mora temu tudi še londonski odsek, da se more pogajanje nadaljevati.

Iz Pariza se poroča, da se Giers in Freycinet skoraj gotovo k malu snideta.

V angleško ministerstvo so bili imenovani Ritschic za uaeelnika lokalnega vladnega urada, James Ferguson, Gorst in Dunraven za državne podtajnike v zunanjem ministerstvu, za Indijo in za naselbine.

Angleškega parlamenta obe zbornici ste 5. t. m. popoldne imeli prvo sejo. V zgornji zbornici so bili novi udje zapriseženi. Spodnja zbornica je na predlog Birkhecka, katerega je Gladstone podpiral, izvolila Peel-a soglasno za govornika. Peel je volitev sprejel ter naglašal važnost vzdržanja dostojanstva načelnitstva, ki je najbolje poročstvo za svobodo govora in osobno svobodo ter priporočal spoštovanje upravnega reda zbornice. — Qipadli liberalci so 5. t. m. imeli posebno sejo. Hartington je priporočal, naj se izogibajo vsacega šovraštva do Gladstonove stranke, ker je zdinjenje vseh liberalcev le prašanje časa. in so uže tako, razven ene točke, v vseh družih edini. Hartingtonu so njegovi pristaihi pritrjevali.

DOPISI.

Iz Kopra, dne 6. avgusta. (Izv. dopis.) Vaš dopisnik (Iz tužne Istre) prošlega tedna spomenol je marsikaj o koperskem učiteljišču, no ni spomenol šolskega sluga, kateri zaslužuje, da se ga spomni. Tu le: Na omenjenem zavodu je šolski sluga (bidelio), kateri v svojej neolikčnosti in v prevzetnosti misli: »Jaz sem pometač in čuvar šolskega poslopja, ali sem tudi gospodar nad vsem in nad vsemi.« Ta čudni človek je personificirana neolikčnost, prevzetnost in prava ničla, kar se njegovega znanja tiče. V šolskem poslopju je čistoča redkost. Dijaki morajo sami paziti in čistiti stole in šolske table — ker gospod šolski sluga misli v svojej prevzetnosti, da to ni njegova dolžnost. Izvan šole je pravo strašilo dijakov. Slišite: Če kateri pridnejši dijak gre v dvorano šolskega poslopja čez slobodnih ur — da se vežba v glasoviru, in to po nalogi dotičnega profesorja — šolskemu slugi ni po-

volji. Če kakšen gospod profesor zavoda pride pred ali za šolo v šolsko poslopje po službenih opravilih — šolskemu slugi ni po volji. — Znano je, da so dijaki učiteljišča ubogi mladeniči in da večinoma njih mora živeti z štipendijo. — Dijaki dobivajo štipendije na mesečne obroke, ktere jim deli vodja zavoda. Pri deljenju štipendija mora biti zraven tudi gospod šolski sluga, kateri broji denar in ga izročuje posameznim dijakom.

Zi to lahko in kratko delo gospod sluga dobiva od vsacega kandidata po 20 soldov in več in tako vsak mesec. Za ubozega dijaka 20 ali 30 soldov je kajoder. Z dvema goldinarjema, katera je prisiljen darovati vsak dijak v 10 mesecih gospodu šolskemu slugi, mogel bi si preskrbeti črnilo, peresa in karto za vse leto. Če je 80 štipendistov na zavodu, gospod šolski sluga dobi 160 gld. na leto. Kje so darila gg. profesorjev, katerim hodi po plačo vsaki mesec, potem prisiljena darila učiteljev in učiteljic, kateri pridejo dvakrat na leto k skušniji? Vsem tem je gospod šolski sluga c. kr. učiteljišča v Kopru nezadovoljen in zelo indiskreten.

Gospod vodja c. kr. koperskega učiteljišča, ki je dobra dušica in človek izredno energičen ... moral bi stopiti na rep temu gospodu šolskemu slugi.

Podgrad, dne 3. avgusta. (Izv. dop.)

Res lep dan je bil včerajšni za naš okraj in pomenljiv za vso tužno Istro, katero ime v kratkem premeni, kakor narodno zavedenje in gibanje po vsej Istri kaže, posebno pa, ako bodo tudi drugi okraji našega posnemalo. Pri nas se je včeraj osnovala podružnica družbe sv. Cirila i Metoda. Na poziv našega prvoboritelja in neumornega delavca na narodnem polju g. Slavoj Jenko, prijavilo je svoj pristop lepo število udov in sicer 1 pokrovitelj, 2 ustanovnika, 27 letnikov in 8 podpornikov. Uspeh je res lep, a žali Bog da smo pogrešali nekoliko odličnih rodoljubov, kateri bi lahko z svojim pristopom podružnico ne samo gmotno, temuči tudi duševno podpirali in bili v izgled drugim bolj mladim, katerih bi potem gotovo več pristopilo. Včeraj je bil osnovalni zbor, pri katerem je bilo navzočih nad 20 udov, ki so ves okraj zastopali, predsedoval je g. Ivan Benedik, župnik iz Brezovice. Družbena in podružnična pravila so se nespremenjena sprejela, da se ministerstvu predlože, potem se je izvolilo načelnitstvo tako-le: Predsednik g. Anton Rogoš, dekan v Hrušici, predsedniku namestnik g. Anzelm Zajec, duh. pom. v Hrušici, zapisnikar g. Slavoj Jenko trgovec v Poigradu, blagajnik g. F. Frau Wašelj učitelj v Hrušici, blagajniku namestnika g. Ivan Benedik, župnik v Brezovici in g. Ivan Makarovič učitelj v Jelšanah. Po končanih volitvah so ostali udje novo osnovane podružnice še dalj časa skupaj, pri kozarcu hladne pive vrstilo so se razne napitnice in petje. Najbolj navdušeno pa je bila sprejeta napitnica pokrovitelju g. vitezu Vicco. Bog ga živi in ohrani še mnogo let!

Dne 29. m. m. je imel občinski zbor sejo, pri kateri je se bila imela vršiti volitev župana na mesto odstavljenega J. Jaksetiča. Na predlog obč. odbornika g. Slavoj Jenko se je z ogromno večino in sicer 126 proti 4 glasovom sklenolo, vlado naprositi, naj postavi vladnega komisarja, da vredi vse račune in zmešnjave, ktere je povzročilo brezvestno gospodarjenje prejšnjega župana Jaksetiča. ker bi vsakemu drugemu nemogočno bilo to izvršiti, ker ne bi dovolj moči imel, ako bi še tako spreten bil. — Občinstvo pa sploh vladno postopanje proti Jaksetiču odobruje, ker je njegovo ravnanje sploh že neiznosljivo postalo, samo nekateri uradniki nižje vrste in sluga ostentativno odstavljenemu županu prijaznost hlinijo, iz katerega vzroka? — to bodo sami najbolje vedeli. A zadovoljni smo, da se stvar tudi pri nas čisti in boljše in da prebivalstvo samo pride do spoznanja onih mož, katerim je njegov blagor istinito pri srcu.

Domače in razne vesti.

Imenovanja. Poštni kontrolor Ljudevit Fuchs v Trstu je bil imenovan višjim poštnim kontrolorjem, in profesor na državnej gimnaziji v Tridentu Emanuel Job, profesorjem fizike in matematiche na c. k. trgovinske in navične akademiji v Trstu. — Tuk. c. k. finančno vodstvo je imenovalo c. k. fin. koncipista g. Pavla Baričevića in c. k. davkarja Petra Floreani davkarskima inšpektorjema za Primorsko. — Gosp. Barič-vič je popolnoma zmožen slovenskega in hrvatskega jezika, torej dobro došel na to važno mesto!

Odklikovanje. V. č. gospoda dekana v Kobaridu, Andreja Jekšeta je cesar odklikoval z vitežkim križcem Franc Josipovega reda. — Kedor pozna velike zasluge g. dekana za kobaridski okraj, bode se gotovo veselil te odlike. — Bog živi gosp. dekana še mnogo let!

Potrjeni zakoni za Istro. Cesar je v isterskem deželnem zboru te le sklenene zakone potrdil: § 10 deželnega zakona od 11. novembra 1883, glede posestva in paše koz se razveljavlja; — § 43 deželnega zakona od 28. maja 1876, zastran varstva poljskih pridelkov, tudi se razveljavlja; — § 9 deželnega zakona od 18. novembra 1832, zastran varstva divjadi se tudi razveljavlja; — § 4 deželnega zakona, zastran varstva kmetijskih pridelkov zoper gosenice, hročče (kenre) in druge škodljive žuške se tudi razveljavlja; — peti zakon pa zadeva lovsko dovolilnico. Mi prašamo, kak deželni zbor mora to biti, ki preklicuje pred par leti sklenene zakone? Ali isterski deželni poslanci deželo tako malo poznajo, da morajo preklicavati, kar so par let poprej sklenoli? Nu, mnogo ni pričakovati od padovanskih doktorjev, ki so v Istri gospodje.

Stipendije. Razpisane so tri stipendije iz zapuščine dr. Gregorja Ananjan za nepremoženje, v Trstu rojene pravoslovce, ki se uče na dunajskem vseučilišču, ali za tehnikarje tega vseučilišča.

Veteransko društvo tržaško napravi v predvečer rojstnega dne Njeg. Veličanstva slovesni obhod po mestu z godbo in zastavo. Na rojstni dan 18. t. m. pa bode pri novem sv. Antonu maša, h kateri je veteransko društvo povabilo vsa patrijotična društva. Najbrže slovesnega obhoda 17. t. m. zvečer udeleži se tudi delal. podp. društvo s zastavo, godbo in pevskim zborom.

Šola za babice. S prvim oktobrom začne se v tukajšnji bolnici kurz za babice v slovenskem jeziku. Podučeval bode nekda dr. Velponer, ki se je slovenščine popolnoma dobro naučil. Prosilke za obiskovanje tega kurza najbolje store, da se potrudijo v bolnico do zdravnika g. dr. Velponerja, da jim razjasni, kaj jim je storiti, da bodo sprejete.

Tržaške novosti:

Mil. škof tržaški je dovolil, da smejo verni njegove škofije, dokler traje kolera, tudi o petkih in sobotah jesti meso.

Kolera. V sredo do polnoči je zbolelo na kolero v mestu 10 ljudi, večinoma ženskih, v okolici pa le ena ženska, v četrtek do polnoči stihlo zbolelo v mestu 2 ženski in en moški, v okolici nobeden, v petek je zbolelo do polnoči 7 oseb. Od začetka kolere do danes je zbolelo 155 oseb, od katerih je umrlo 101 ozdravilo 30, bolnih pa je ostalo 24. — Akoprem smo imeli v četrtek čudno spremembo temperature, kajti temperatura je padla za 14°R, pri vsem tem se bolezen ni množila. Ako Bog da, se bode morda zdaj bolezen vendar vstavila. — V okolici nemamo zdaj uže par dni nobenega slučaja.

Nesreče. Dva mala 8 in 12letna fantička sta se včeraj igrala na solnem bregu, pa sta oba padla v morje; nek ribič ju je rešil smrti. — 40letna Ana Likof ima hudega moža, kateri jo je včeraj tako pretepel, da jo je na mnogih krajih života ranil, vsled česar je ubožica morala iti v bolnico. — Trgovskega pomočnika Adolfa Muth in 80 letnega delalca Petra Urbana, so našli v četrtek popoldne močno bolana na ulici, ter so ja stražniki odpeljali v bolnico.

Policijsko. Franca Indiharja, rodoma z Rakeka, je neka Marija F. tako močno ranila s polenom, da se je moral iti zdraviti v bolnico, Marija pa sedi. — Tatovi so v sredo vdrili v stanovanje g. H. v ulici Gegha in iz zaprtega ormara vkradli denara in zlatnine za 3000 gld. — Nekeje gospi je bilo vkradeno najbrže na tuk. postaji iz kovčega, katerega je nekdo odprl s ponarejenim ključem, par uhanov iz briljantov vrednih 1000 gld. — Pijanemu krojaču Antonu L., ki je v ulici della Steila na tlaku zaspal, so odnesli tatovi klobuk, čevlji, suknjo, telovnik, uro, mošnjico itd. tonko, da ga niso pustili v Adamovi obliki. Ukradeno blago z denarjem vred je bilo vredno do 50 gld. — Nekega mladega ljubljancana, kateri je prišel sem službe iskat, je nek potepuh v ulici Madonina prijel za vrat in terjal od njega denar ali življenje; prestrašen ljubljanečan začne vpiti in v resnici je bila straža blizu, ki je razbojnika ujela. — Dva izvoščeka sta se v četrtek zvečer tepla na velikem trgu in ker se nista mogla pomiriti, prišlo so straže in so oba skupaj vkleenile, potem sta pa mirno šla skupaj v zapor. — V četrtek so vkradli nekemu trgovcu v via Campanile ročni voziček iz pred magazina. — Zapri so te dni uže večkrat odgnane Andreja S. iz Sežane, Santo L. dekle in Ivana B. postopača, oba iz Gorice, potem še 6 domačih lum-pov in 2 usmiljeni sestri. — Nek italijanski natakar je odnesel krčmarici Katri Grebnik iz Katinara f. 120. Kaj treba ital. natakarjev v Katinari?

Izpred sodnije. Okoličanski mladenci Periot Anton iz Grete, sin krčmarja, je bil te dni obsojen za 10 mesecev težke poostrene ječe in na plačanje zdravilnih in drugih stroškov v znesku f. 244, ker je v tepežu drugega fanta Antona Stoka, tudi iz Grete, z steklenico nevarno ranil. — Fantje ne pretepaite se!

Italijanski podanik 52letni izvoščik Aleksander Bianchi je bil te dni obsojen na 4 mesce težke ječe zaradi razžaljenja Nj. Veličanstva. Bismark, ne bi gotovo dolgo gledal, da bi tuji pridigali izdajstvo. — 16letna dekla Vincencija Kovacič iz Sute je dobila te dni 7 mesecev težke ječe zaradi tatvine. Kamor koli je hodila, tam je kradla.

Konkurenca najadrijskem morju. Parniško društvo na otoku Sira namerjava napraviti tendenske vožnje mej lukami: Atene, Nauplia, Patras, Karf, Valona, Dubrovnik, Zader, Trst, potem Atene, Solun, Smirna, Carigrad, Burgas, Varna, Odesa. Društvo si je pribavilo dvanajst velikih parnikov.

Pogozdovanje Krasa. 30. julija je bila v Postojni volitev dveh zaupnih mož v komisije za pogozdovanje Krasa. Volitve se je udeležilo 84 županov in občinskih svetovalec postojnskega okraja, izvoljena sta bila Leopold Dekleva in Henrik Kavčič.

Za Radeckijev spominek se je uže dosedaj nabralo denara nad f. 120 000; to kaže kako znajo avstrijska ljudstva ceniti zasluge pravih avstrijskih patrijotov.

Ciril- Metodovo društvo v Ljubljani je zborovalo včeraj 5. t. m. Predsedoval je prof. č. g. Toma Zupan. Tujnik č. g. Žlogar prebere zapisnik zadnje seje in poročila o delovanju društvenem. G. Hribar bere oglas ali poziv za pristop in gospod Svetec navod in poduk, kako se imajo osnovati podružnice. Oboje se sprejme po kratkem razgovoru in se bode po primernem načinu objavilo. — Za neobhodno potreben otročji vrt na Štajarskem in Trstu se bode dala primerna denarna pomoč uže za prihodnje šolsko leto. Dalje poročila denarničar dr. Vošnjak o premoženju društvenem. Razgovor se dalje vrše, kako skrbeti za razširjenje društva, za denarne prihodke in kako nasnovati blagotvorno delovanje.

Somenj v Sežani je vis. c. kr. namestništvo v Trstu iz zdravstvenih oziror začasno ustavilo.

Zelezniškega čuvaja so našli povoženega predvčeršnjem na južni železnici onstran Divače. Nihče ne ve, kateri vlak ga je povozil in kako je uboža staknol nesrečo. Slov.

Mljena v človeške podobi. Orožniki so v Kopru aretirali nekega moža, ki je na koperskem pokopališču iz grobov izkopaval truplica otrok ter jim odrezaval prste, katere je potem prodajal babjevercem, češ, da taki prsti od mrtevcev pomagajo v mnogih slučajih. — Ta mož-hiena si je s tem zaslužil toliko, da je dobro živel. — V Kopru pravijo, da so civilizirani. Mi pa pravimo, da so vsa isterska mesta vsaj za 100 let nazaj, in da so naši rovtarji pravi dohtarji v primeri s koparskim, piranskem, rovinjskem ljudstvom.

Goriške novosti. Politično društvo »Sloga« v Gorici bode imelo v ponedeljek, 23. avgusta svoj redni letni občni zbor. Na dnevnem redu bode mej drugim te le prevažne zadeve: Petecije in sicer: za materni kot učni jezik v ljudskih in srednjih šolah na Goriškem; za posebno c. k. okrajno sodnijo v Gorici za okolico goriško; za zruvanje in popravilo državne ceste iz Gorice v Ajdovščino, začeni s klancem na Ajševici; za deželno hiralnico; da bi država prevzela sifilitične bolnike na svoje stroške; za ustanovo deželnega šolskega zaloga; proti povišanju šolnine na drž. sred. šolah. Pogovor v zadevi c. k. kmetijske družbe. Gotovo lep program! — Maturo delalo je na c. k. gimnaziji v Gorici 23 dijakov. Izmed teh odtegnila sta se med izpitom 2, za eno leto so padli 3, za dva mesec tudi 3, ostalih 14 naredilo je izpit z dobrim vspehom, namreč: Bagatelj Ivan, Blumberg Henrik (privatist), Cesciutti Viktor, Dolschein Gvidon, Ferjančič Franc, pl. Herzfeld Maks, Luzzatto Viktor, Manicor pl. Freiecke Silvij, Morpurgo Gvidon, Pinaušig Peter, Povsič Anton, Primos Izidor, Stubel Filip, Visintin Jurij. — Č. gosp. Andrej Pavletič, vodja deželne glu-honemnice v Gorici, umrl je 2. avgusta in je bil pokopan na deželne stroške 3. avg. z veliko svečanostjo. Bil je pravi oče nesrečnih glu-honemnih. R. I. P. — Dr. Nikolaj Tonkil, odvetnik v Tolminu, poročil se je 4. t. m. v Solkanu z gospodično Marijo Leuassi-jevo. S 1. novembrom preseli se g. odvetnik v Gorico. Nadejali smo se, da ta gospod pride v Trst, pa ne bo nič.

Na postaji v Št. Petru so začeli zdaj popotnike opazovati in kaditi. Nastavljen je tam nalašč v ta namen zdravnik.

Kolera v Istri in na Goriškem. V Ricmanjih je bilo v zadnjih treh dneh le 9 slučajev kolere. Zdravstveno stanje se je tam uže nekoliko zboljšalo., odkar so trije delalce odpravili. Vendar pa se po drugih krajih Istre kolera še precej močno širi. Nekateri slučajji kolere so se pojavili v Zadki, občina Veprinac, potem v Kortah in v Bernovcu. Najhujše razsaja kolera v Sočergu, kder je bilo do včeraj uže 26 slučajev in v Plominu, kder jih je zbolelo uže 12 za kolero. — Na Goriškem sta znana dosedaj le dva slučajja kolere in

sicer jeden v Gradu in jeden v Komnu. V Gradu je bilo mnogo tujcev, ki so se tam kopali, pa so vsled le enega slučaja kolere vsi zbežali, tudi dunajski otroci so odšli.

Kolera na Reki. Z Reke se piše 5. t. m. v neki tržaški časnik: Danes je tretji dan, da ni nobeden za kolero zbolel. In zdi se, da nas je ta pošast zapustila. Gosp. baron dr. Jaromir Mundy, perovodja dunajske družbe za osetje življenja, biva od včeraj zjutraj mej nami, našel je zdravstvene, naredbe izvrstne ter pohvalil tudi praktično napravo v bolnišnici, oddelku za kolero kakor mi je baron Mundy rekel, meni on — če ne postane vreme posebno neugodno — da je kolere konec. Od začetka epidemije do danes je zbolelo 139 oseb za kolero, od teh 46 ozdravelo, 87 umrlo in 6 je še bolnih. G. baron Mundy, ki je bil priča v štirih epidemijah na Francoskem, Turškem, v Italiji in na Ruskem, odgovoril je na moje prašanje, zakaj toliko oseb umre, da je velik strah, ki je napal tukajšno prebivalstvo, mnogo k temu pripomogel. Ne smem zamočlati požrtvovalnosti našega mnogozasluznega župana Ciotte. Vsak dan dvakrat je obiskal vse za kolero bolne, ki so bili v bolnišnici ali pa doma zdravljeni, tolažil jih je, vpraševal za njihove želje, ter je delil, kakor za gotovo vem, denar iz lastnega premoženja ubogim bolnikom, ali njih svojem, za kar mu je vse mesto hvaležno. — G. baron Mundy odpotuje jutri v Trst, da tam preišče zdravstvene naredbe.

Kolera na Hrvaškem. V Reki je začela kolera pojemat, ali pojavila se je pa ta božja šiba v nekaterih vaseh hrvaškega Primorja.

Kolera v Italiji. V Benetkah je bila kolera uže popolnoma odlegla; ali te dni je zopet vsak dan po več ljudi zbolelo in umrlo za kolero. Sploh pa se po Benškem na vse kraje širi bolezen, tudi v najmanjših krajih jo imajo. Tudi srednja in južna Italija ni prosta kolere.

Kranjski deželni šolski svet je sklenol prositi naučno ministerstvo, naj za Kranjsko ne poviša šolnine za srednje šole. To bi bilo tudi za Primorsko potrebno.

Svoji k svojim! Slavno občinstvo opozorjemo na oznanilo slovenske firme *Ivan Periot et Comp. v Trstu*, katero priporočamo našim domačinom po zgor-njem reku, katerega se je treba držati v veliko korist naše stvari v Trstu.

Razglas. Na dvorazredni slovenski privatni oekliški šoli v Gorici razpisana je služba učiteljice voditeljice z letno plačo 400 gld. in z odškodnino 50 gld. za stanovanje ter služba učiteljice z letno plačo 300 gld. in z odškodnino za stanovanje 50 gld. Prošnje naj se oddajo do 23. avgusta t. l. po c. kr. okrajnih šolskih svetih predsedništvu narodnega političnega društva »Sloga« (dr. J. vitezu Tonklju, via Ascoli 1) v Gorici, ako je prosilka v službi, sicer pa neposredno. Dokazati se mora sposobnost poučevati v slovenskemu jeziku z navadnimi spričevall. Službi se oddaste s početka začasno za eno leto. V Gorici, 5. avgusta 1886. Odbor društva »Sloga«.

Prvi bosniški jurist. V zadnjih dneh je prvi bosniški student na dunajskem vseučilišču opravil državne preskušnje. Imenuje se Bogdan Zuručič. doma je iz starega Majdana blizu Banjaluke; gimnazijo je izvršil v Novem Sazu in Karlovcih in bil stipendist patrijarha Angje-lića. Državni vojni minister Kallay mu je podaril deset cekinov v priznanje ter ga potem sprejel v poseben pogovor.

Mesto brez žen in deklet. Če se ozreš s kupole ruskega mesta Kijahta proti jugu, vidiš prvo kitajsko mesto na širokeje peščenej in s travo prerastle ravnini, obzor ti meje mongolski griči. To mesto se imenuje Mai-ma-čin, to se pravi: skupovati in prodajati in hoče toliko reči, kakor »trgovišče«. Ima le 3000 duš, samih moških, ni ene ženske ni tukaj, ni enega otroka. Vendar niso vsi tukaj živeči Kitajci samci, mnogo jih je, ki imajo ženo in otroke na pravem Kitajskem. Ali kitajska vlada je prepovedala stanovanje ž-nam v Mai-ma-činu, tako blizu uravog-nobne ruske meje. Kitajci stanujejo le z arad trgovine v tem mestu in se imajo smatrati le za goste, tudi če dvajset ali petdeset let tam prebivajo in hiše zidajo. Zato mora prebivalec Mai-ma čina, če hoče ženo in otroke obiskati, popotovati cel mesec skoz puščavo na velbludovem sedlu, in enako se zopet vrnoti.

Koliko je židov na svetu. Letno poročilo židovskim arhivov za svetovno leto 5647 (1886-1887) naštevajo židov 6.300.000. Na Evropo jih pride 5.400.000; razdele se tako: Nemško 662.000, Francosko 63.000, Avstro-Ogersko 1.644.000, (v Galiciji 688.000), Laško 40.000, Nizoaemsko 82.000, Belgija 3.000, Rumunija 263.000, Rusija 2.552.000, (na Poljskem 768.000), Turčija 105.000. V Aziji je nekaj čez 300.000 židov, o t teh jih živi v azijski Turčiji 195.000, (v Palestini 25.000). V Afriki je židov 350.000, izmed teh jih je 200.000 v Abesiniji, 60.000 v Maroki, 55.000 v Tunizu, 250.000 se jih je nasel lo v Ameriki. Primeroma toraj največ židov živi na Poljskem. Preveč jih je sploh v Evropi, in ker nočeje židje v

Ameriko, je to znamenije, da je v Evropi »gšeft« veliko boljši in da smo Evropeci veliko za Amerikanci.

Kako Pariz rass? Ko se je koncem leta 1875. pri popisu paržkega prebivalstva pokazalo znatno pomanišanje od 52.541 duš napram prejšnjemu letu, so dobri germanski sosedi odmah počeli trobiti v svet, kako »Babel nad Seino« ne samo moralno, temveč na broju pada. No, gospoda so se prevarili, kajti v tem, ko je Pariz leta 1875. brojil 1.799.250 prebivalcev, živi sedaj ondi 2.075.800 pravih Parizanov; in to 1.021.996 moških in 1.053.807 ženskih. Zanimivo je i to, da se Pariz tudi glede broja hiš dan na dan povečava; dočim je l. 1817. bilo v Parizu 26.801 hiš, naraslo je to število do l. 1877. na 74.470 hiš, a v sledečih letih naraslo je število novih stavb za 709—1403, ter je v poslednjih letih število v Parizu se podignolo za 6054 novih hiš. Parizani imajo tudi to prednost, da dosegajo neobično visoko starost, kajti sedaj živi v Parizu 7206 oseb, katere dosega; 80—100 let.

Smehnice.

Učitelj: Učite se pridno, dragi učenci, kajti kar se boste navadili, tega vam nikdo ne ukrade.

Eden učencev: O, če je tako, boljše je, da se nič ne učimo, ker tega nam še manj morejo ukrasti.

— **Sodnik** zatožencu: Od kod tebi ta ura?

— **Zatoženec:** Vkupil sem jo, gospod. — **S.** Kde si jo kupil? — **Z.** Na korzu. — **S.** Koliko je pa stala? — **Z.** (malo pomisli; potem naglo). Pozabil sem prašati, gospod!

Glasoviti laški pisatelj in politik Nikolaj Machiavelli pše v enem svojem delu, da se čudi, kader vidi, kako ljudje lonce kupovaje ob nje trkajo, da vidijo, kakšen glas imajo. Kadar se pa ženijo, gledajo preradi le na žensko lepoto, s čemur navadno slabo opravijo, kajti lonce, kader ni več za rabo, proč se vrže, a ženo treba je obdržati do smrti.

Lepo lice hitro zgine
Lepa duša pa ne mine.

V Pragi pride na plesu k nekeje gospodični mlad gospedek, ki jo nežnim glasom zaprosi: »Dürfte ich um einen Tanz bitten?« — A ona mu reče: »Kaj vi, gospodine, ne znate česki?« — Znam ali nečem govoriti »se smelo« odreže. — »Tudi jaz znam plesati, pa nečem!« odvrne vrla Čehinja.

Družabnikom in družabnicam del. podpornega društva v Trstu.

Predragi družabniki in družabnice! Na Dunaju je sestavilo več najimenitnejših in najslavnejših gospodov odbor, kateremu na čelu je sam slavni naš vojskovodja, nadvojvoda Albreht. — Ta odbor ima namen, da nabira denar, s katerim se bode na Dunaji postavil spominek slavnemu vojskovodju rajncemu feldmaršalu Radetzky-ju. Pozivljajoč se na dotični razglas v listu »Edinost« in računajoč na Vaše rodoljubje ter na ponos tistih naših udov, ki so še imeli čast služiti pod poveljstvom rajncega Radetzky-ja, tega najpopularnejšega vojskovodja naše slavne vojske, prosimo Vas, da tudi Vi po svoji moči darujete v ta namen. — Ni treba dosti, ves svet ve, da mej nami ni posebnih bogatašev, tudi borni krajcar bo dobro došel in z veseljem sprejet, ker tu gre pred vsem za rodoljubno srce; kar se pa tiče rodoljubja, naše društvo ne more in ne sme nikdar zaostati.

Zatorej, čestiti družabniki in družabnice, darujte vsi, če tudi le novčič, ker Vaša radodarnost v tak namen bode našemu društvu v veliko čast.

Darovi se bodo priobčili v listu »Edinost« in kesnjeje tudi v uradnem listu tržaškem in dunajskem.

Trst, 1. avgusta 1886.

V imenu odbora:

Predsednik: Tajnik:
V. Dolenc. J. Resman.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Filantropično - delavsko - stavbarsko društvo za Trst.

II.

Uprava omenjenega društva bi bila prav lahka. Ker bi bilo treba denar, kolikor ga pride vsaki dan, precej naložiti pri kakej prvej banki, recimo pri kreditnem zavodu, ne bi bilo treba niti posebne garancije od strani denarničarja, k večjemu, da bi dal kavcije 1000 gld., ker da bi tudi društvo imelo 2000 udov, bil bi dneveni dohodek k večjemu 500 gld. Kar bi odbor denara potreboval za stavbo, bi mogel proti vsak teden pri seji odkazovati in naka-zovati pri kreditnem zavodu, tako ne bi imel direktnega posla z denarom, kateri bi ob enem tudi obresti nosil.

Važne prašanje je volitev odbora, kateri bi moral to stvar v roke vzeti in brezplačno poslovati. Žrtvovati bi se morali v ta namen nekateri prvi trgovci v

Trsto, pa tudi rokodelca in delalca ne bi smelo manjkati pri vodstvu. Zastosti bi bilo 8-10 odbornikov.

Ti odborniki bi mogli biti vzeti iz tukaj živečih narodnosti in štaturi bi morali biti v dveh, ali celo treh jezicih sestavljeni, ker ozirati se je tudi treba na slovenskega delalca, ki je mejsvojimi vrstniki v večini. Otor bi moral voliti predsednika, podpredsednika, tajnika, denarničarja, kontrolorja itd.

Odbor bi moral imeti sejo vsak teden. Potrebno pa bi začetek vsaj enega stalnega uradnika, katerih bi moralo biti s časoma več.

Društvo bi moralo biti vsem narodnostim enakopravno in uradovati bi torej moralo v dveh, ali celo treh jezicih. Vprav zaradi tega pa ni misliti, da bi mogli v tem društvu zastopani biti Italijani skrajne stranke, ampak morali bi biti za celo društvo sami dobri Avstrijci, kateri spoštujejo vse v Avstriji živeče narode.

V uže obstoječih patrijotičnih italijanskih podpornih društvih bi se morda našli najboljši elementi za osnovo takega skupnega stavbenega društva, zatoraj bi snovalci tam morali najprej potrkati.

Kar se tiče naših okoličanov bilo bi tako društvo tudi njim v veliko korist, ker za znanje hiš bi bili oni v prvej vrsti poklicani in bi torej imeli še precej lep zaslužek; ali tudi udje društva bi lahko postali, kar bi jim bilo le v korist. Želeti je torej, da se društvo prej ko prej osnuje in da se dobi zadosti pametnih in požrtvovalnih patrijotov, kateri bi se temu podjetju vsaj nekoliko posvetili.

Tržne poročilo.

Kava — dobro obrajtano; cene jako trdne. Prodalo se je 600 vreč Rio po f. 52 do f. 63, 700 vreč Santos po f. 54 do f. 64, 500 vreč S. Domingo po f. 55. Moka stane f. 115 do 120, Portorico f. 90 do f. 110, Java Mal. f. 62 do f. 63, Ceylon plan. f. 80 do f. 130.

Sladkor. — Ker biago močno ponujajo, so cene za pol goldinarja niže postale. Sladkor v kosih plačuje se tukaj po f. 19 do f. 22.

Sadje — malo obrajtano. — Pomegranče f. 6 do f. 11, limoni f. 3 do f. 12, mandlji f. 77 do f. 88, rožiči novi f. 9, fige v vencih letošnji pridelek f. 20, opaša stara f. 21 do f. 23, nova f. 35 do 37, Sultanina nova f. 33 do f. 34. Došlo je uže novo sadje, ki je lepo in vtegne postati v kratkem veliko ceneje.

Olje — cene se še precej vzdržujejo. Namizno olje stane f. 60 do f. 70, jedilno f. 36 do f. 42, bombažno f. 28 do f. 27.

Petrolje — ameriškansko f. 9.—, rusko f. 8.25.

Domači pridelki — fižol navadni ru-deči f. 8.75 do f. 9.—, bobinec f. 10, koks f. 11.50, maslo dobro naravno štajersko in kranjsko f. 84 do f. 91.

Zito — slabo obrajtano, cene so le nominalne. Pšenica banaška f. 9, koruza Galac, Ibrajla f. 6.25, rž ruska f. 7, oves hrvatski f. 6.75.

Les — malo obrajtan. Deske colarce, navadne kranjske f. 40 do f. 45, škurete kranjske f. 44 do f. 48.

Seno — še precej iskano. Dobro konjsko stane novo f. 1.40 do f. 1.70, staro f. 2.20 do f. 2.40.

Borsno poročilo.

K ljubu neznatnim transakcijam na borski, so kurzi skoro vsih papirjev jako trdni z najboljšo tendenco, ker so došla ugodna poročila, iz inostranskega in je skoro gotovo, da angleška banka peviša diskont.

Dunajska Borsna

dne 6. avgusta

Table with 2 columns: instrument name and price. Includes Enotni drž. dolg v bankovcih, Zlata renta, 5% avst. renta, Delnice narodne banke, Kreditne delnice, London 10 lir sterlin, Napoleon, C. kr. cekini, Kr. državnih mark.

495 3-1

Razpis natečaja.

Za učiteljske službe III. vrste na ljudskih šolah in Svetmarji (Monte) in morebit v Marezigah se slovenskim učnim jezikom.

S temi službami združeni so dohodki ustanovljeni v zakonu 3. novembra 1874. in 10. decembra 1878.

Prosilci naj uložijo svoje prošnje potem predpostavljene oblasti v roku 4 tednov podpisane.

C. kr. okrajni šolski svet.

U Kopru do 30. julija 1886.

Vsaše boleznici sicer ne morejo popolnoma ozdraveti, ali, ako se jih točno zauživa, pomagajo vedno Brno (Moravska). Vaše blagorodje! Izrekajoč Vam iskreno zahvalo za doposlane mi pile lekarničarja R. Brandta, ne morem si kaj, da ne bi izpovedal, da so te švicarske kroglice izvrstno sredstvo proti zapeki in glavobolom, ki od nje prihajajo, kakor tudi proti pomanjkanju apetita. Jaz sem dolgo časa bolehal za teh bolih, užival sem raznovrstna čistilna zdravila, vendar te so mi pomagale samo začasno, stara bolečina pa se je ponavila po 2 ali 3 dnevih. Z veseljem moram izreči, da sem po zauživanju Vaših švicarskih kroglic prejšnjo telesno svežost zadobil. Jaz bodem vedno in vsakemu živo priporočal Vaše švicarske kroglice, ki se udeležujejo po 70 kr. šatuljica po lekarnah, ker prepričal sem se ugodnega vspeha. Vašemu Blagorodju popolnoma udani Aug. Mikulik.

Advertisement for LE HOUBLON tobacco. Includes text: 'Najboljši papir za cigaretke', '20-36 je pristni', 'LE HOUBLON', 'franc. fabrikal Cawleyev in Henryev v Parizu', 'Svari se pred ponarejanjem.', and a small illustration of a person.

Poglavitni nauki in molitve ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. birmo, sv. pokoro, sv. obhajilo, in sv. zakon, zove se mala knjižica, ki je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 novc.

Advertisement for Riunione Adriatica di Sicurtà insurance company. Includes text: 'Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah', 'Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883', and a list of financial figures.

Advertisement for Brnsko sukmeno blago by Friderik Brunner. Includes text: 'Proti pošiljati denarja, ali pa s povz-tjem zneska. Obleka za 25 gld. in več. Vse po najnižji ceni, le v zalogi tovarne za sukno', 'Brno, Frölichergasse 3.', and 'Oglede pošilja brezplačno in franko, večje zbirke oglelov za krojače nefrankovano.'

Advertisement for Assicurazioni generali insurance company. Includes text: '(društvo, ustanovljeno leta 1831)', 'To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.', and a list of financial figures.

Advertisement for 'Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega'. Includes an illustration of a child and text: 'To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želočne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroje, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.'

Advertisement for Cegnarjev Viljem Tell. Includes text: 'se prodaja v tiskarni Dolencovi po 20 soldov.'

Advertisement for Ivan Pertot & Comp. in Trstu. Includes text: '10-1'

trgovina z vsem na tržiškem trgu nahajajočim s blagom na debelo in drobno. Razpošilja kavo v paketih po 5 kilogramov s povzetjem, na enak način tudi olje, riž, različno sadje, zelenjavi iz južnih krajev, vsakovrstne ribe marinirane in sveže, po najnižji ceni, vse prosto carine franko na pošto naročnika postavljenjo. — Kedor želi, naj piše in pošljejo se mu ceniki franko in brezplačno.

Advertisement for Piccoli's medicine. Includes text: 'Piccoli-eva esenca za želodec', 'G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.', and 'Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravilnih spridejav boleznih v želodcu in trebuhu, bodežih, krč, želočne in promenalne mrzlice, zabasanje, hemoroje, zlatenico, migrene itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.'

Gosp. Gabr. Piccoli-ju, lekarničarju v Ljubljani Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš cvet za želodec, kojega deli so mi dobro znani v velikih slučajih uspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili 42-50 Ljubljana, mesec januar 1884.

Advertisement for G. Piccoli-ja medicine. Includes text: 'G. Piccoli-ja «pri angelu» v Ljubljani na Dunajski cesti, kder se naročila tako po pošti proti povzetji izvršujejo.'

Advertisement for 'JEZUZALEMSKEM BALZAMU'. Includes text: 'ŽELOČNE BOLEZNI je moguče BAZO in POSVENA ozdraviti po JEZUZALEMSKEM BALZAMU edini in nedosegljivi želočni pijači.', 'Da si človek izvoli pravi lek proti želočnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.', and 'G. B. PONTONI v GORICI.'

Advertisement for A. Majer-jevega. Includes text: 'Trgovina 88', 'A. Majer-jevega Exportnega piva v steklenicah v LJUBLJANI (pivovarna na paro) priporoča', 'Cesarsko, in Bock-pivo v skrinjicah po 25 in 50 stekl.'

Advertisement for 'Razkužujoce sredstvo'. Includes text: 'za stranišča in vsak drug kraj — popolnoma neškodljivo zdravju.', 'Najbolj ekonomično in povsod rabljeno.', 'Da se razkuži kako stranišče, zlije naj se vsaki dan notri 2 žlici te tekočine. Za vsak drug kraj stanovanja zadostuje vliiti v kako pscado nekoliko žlic, postaviti posodo v kak kot, ter menjati ga je enkrat na teden.', 'Samo v Lekarnici ROVIS v Trstu.', 'V istej lekarni so na prodaj slavno znane PROTIKOLERICNE KAPLJICE izvrstno preservativno sredstvo BASTLER-jevo', 'IZVLECEK iz antilnega tamarinda hladeča in dobro okusna pijača priporočljiva vzlasi za veliko toploto.'

Advertisement for 'Tržaška hranilnica'. Includes text: 'Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, razun praznikov, in sicer od 9 ure do 12 ure opoldne. Ob neveljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obrestni na knjižice . 3%, Plačuje vsak dan od 9. do 12. ure opoldne. Zneske do 50 gld. prav precej, zneske od 50 naprej do 100 gld. je treba odpovedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 gld. z odpovedjo 3 dni, čez 1000 gl. z odpovedjo 5 dni.', 'Eskomptuje menjice, domicilirane na tržiškem trgu po . . . 3 1/2%, Posojuje na državne papirje avstrijsko-ogrske do 1000 gl. po . . . 4 1/2%, više zneske v takočem računju po . . . 4 1/2%, Daje denar tudi pri vknjiženju na posestva v Trstu, obrestni po dogovoru.', 'Trst, 24. marcija 1883. —9'